

26. 4. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Promlčení a mediace aneb běží, či neběží

Mediace představuje alternativní způsob řešení sporů, který se vyznačuje dobrovolností, neformálností a ve srovnání s běžným soudním řízením také nižší nákladností a vyšší rychlostí řešení konfliktu. Aby však tato pozitiva mediačního procesu mohla být stranami sporu plně využita, musí mediační řízení stejně jako tomu je v soudním řízení garantovat stavení promlčecích a prekluzivních lhůt.

Mediací se podle § 2 písm. a) zákona č. [202/2012](#) Sb., o mediaci rozumí postup při řešení konfliktu za účasti třetí osoby, mediátora, který podporuje komunikaci mezi stranami konfliktu tak, aby jim pomohl dosáhnout jeho smírného řešení uzavřením mediační dohody. Před účinností MedZ však zákonná definice pojmu a jakékoli právní ukotvení mediace v oblasti občansko a obchodně právní chyběly.

Fakticky sice mediace v civilní oblasti byla praktikována již před účinností MedZ, právo s ní ale nespojovalo žádné hmotněprávní účinky. Zahájení mediačního procesu tak nemělo vliv na běh promlčecích a prekluzivních lhůt (v podobě jejich stavení či přerušování), což strany konfliktu motivovalo spíše k podání žaloby a řešení jejich sporu soudní cestou.

Pod vlivem přetrvávajícího trendu posilovat alternativní, tedy mimosoudní řešení sporů, a zejména pak s ohledem na závazky vyplývající České republice ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/52/ES ze dne 21. května 2008, tak bylo nutné náš právní řád harmonizovat.

Výsledky harmonizace

Uvedená směrnice, resp. její čl. 8 odst. 1 členským státům uložil zajistit, aby stranám, které si ve snaze o urovnání konfliktu zvolí mediaci, nebránilo v pozdějším zahájení soudních či rozhodčích řízení ve stejné věci uplynutí promlčecí nebo prekluzivní doby během mediačního řízení. Výsledkem harmonizačních snah zákonodárce tak byl právě zákon o mediaci, jehož účinnost nastala ke dni 1. září 2012. Ode dne jeho účinnosti bylo zároveň nutné rozlišovat mezi mediací dle MedZ a mediací probíhající za podmínek před jeho účinností.

Samotné účinky mediace na běh promlčecích lhůt přitom nebyly zakotveny přímo v MedZ, ale zabývalo se jimi tímto zákonem novelizované ustanovení § 112 SOZ. To stanovilo, že k zastavení běhu promlčecí doby došlo, byla-li mezi stranami konfliktu zahájena mediace podle zákona o mediaci, tedy došlo-li mezi nimi k uzavření smlouvy o provedení mediace ve smyslu § 4 odst. 1 MedZ. Obdobně byla novelizována i úprava promlčení v ObchZ.

Z uvedených ustanovení je zřejmé, že zatímco mediace dle MedZ, tedy mediace prováděná

mediátorem zapsaným do příslušného seznamu Ministerstva spravedlnosti, způsobovala stavení běhu promlčecí doby, mediace probíhající mimo podmínky MedZ, tedy mediace prováděná fakticky působícím mediátorem, tento účinek neměla. Strany sporu, které se rozhodly pro mediaci, tak byly motivovány k přednostnímu využívání služeb zapsaných mediátorů.

Po rekodifikaci šířeji

Dvoukolejnost mediace byla ve vztahu k institutu promlčení odstraněna přijetím zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, který již nerozlišuje mezi mediací dle zákona o mediaci a mediací mimo tento zákon. Hmotněprávní účinky a stavení promlčecích a prekluzivních lhůt spojuje s oběma „druhy“ mediace, resp. jde v tomto směru ještě dále. Ustanovení § 647 NOZ totiž garantuje stavení promlčecích a prekluzivních lhůt v případě uzavření jakékoli dohody mezi stranami sporu, že svůj spor budou řešit mimosoudně, ať za účasti mediátora, či bez něj. Formu takové dohody přitom zákonodárce kogentně nestanovuje.[1]

Uvedené ustanovení se zabývá dvěma situacemi, kdy promlčecí, resp. prekluzivní lhůta neplyne. První je situace, kdy lhůta ještě nezačala plynout vůbec a strany sporu již uzavřely dohodu o mimosoudním jednání. V takovém případě by lhůta začala plynout až po ukončení mediace dle § 6 MedZ, popř. zánikem dohody o mimosoudním řešení sporu některým ze způsobů zániku závazků nebo též výslovným projevem vůle jedné ze stran v podobě odmítnutí pokračovat v mimosoudním jednání.[2]

V druhé situaci již promlčecí, resp. prekluzivní lhůta běžet začala, ale uzavřením dohody o mimosoudním jednání ve smyslu § 647 NOZ se její běh staví. Lhůta bude v běhu pokračovat až poté, co jedna ze stran konfliktu výslovně odmítne v jednání pokračovat. Tato lhůta ale podle § 652 NOZ nesmí skončit dříve než šest měsíců po obnovení jejího plynutí. Zákonodárce tak předchází situacím, kdy by zbytková lhůta byla natolik krátká, že by nedávala straně sporu prostor pro včasné uplatnění svého práva u soudu.

Závěr

Mediace má do budoucna potenciál stát se důležitým nástrojem řešení konfliktů, čemuž napovídá i § 100 odst. 2 OSŘ, na základě kterého může soud první setkání s mediátorem v určitých případech také nařídit. Naopak k dobrovolné volbě mediace za účelem vyřešení konfliktu budou strany sporu motivovány právě díky hmotněprávním účinkům, které zahájení mediace má na běh a stavení promlčecích a prekluzivních lhůt. Mediační řízení se tak (v tomto ohledu) vyrovná soudnímu řízení a strana sporu nemusí mít obavy, že by v důsledku mediačního procesu promeškala včasné uplatnění svého práva u soudu. Ve vztahu k mediaci prováděné podle MedZ lze s ohledem na dikci § 647 NOZ a § 6 MedZ k zajištění zastavení promlčecích lhůt doporučit sjednání smlouvy o provedení mediace na dobu neurčitou. U ostatních dohod o mimosoudním jednání dle dikce § 647 NOZ je jistě dobré pamatovat i na písemnou formu takovéto dohody, byť zákonodárce takovýto požadavek nestanovuje.

Mgr. Veronika Tomanová,
advokátní koncipientka

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu

[1] Lavický a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 2265.

[2] Lavický a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 2266.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)